

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“СОЦІОЛОГІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри соціальної психології та соціальних технологій *В. В. Зонем*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної психології та соціальних технологій (протокол № 11 від 26.12.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Зонь В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Соціологія девіантної поведінки” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 30 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, навчально-тематичний план дисципліни, методичні вказівки до самостійного вивчення програмного матеріалу та виконання контрольної роботи, теми рефератів, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2013
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступ. Курс навчальної дисципліни “Соціологія девіантної поведінки” ґрунтується на основі спеціальної соціологічної теорії, емпіричного матеріалу, статистичної інформації, яка соціологічними методами досліджує сутність соціального явища — відхилення в діях і поведінці окремих груп людей. Курс поєднує академічну, теоретичну соціологію із практичною, дієвою.

Об’єкт соціології девіантної поведінки — соціальні суб’єкти девіантної поведінки: окремі люди, групи людей та соціальні організації.

Предметом вивчення цієї соціологічної теорії середнього рівня є сутнісні характеристики девіантної поведінки як специфічного виду соціальних відносин.

Соціологія девіантної поведінки акцентує увагу насамперед на висвітленні сутності девіації (відхилень) у поведінці людей на основі комплексно-системного підходу, який включає біологічний, психологічний, соціологічний аспекти. Актуальним є вивчення індивідуальних відхилень, їх взаємозв’язку, комплексного критерію девіації. Все це надає можливість забезпечити наукову діагностику девіантної поведінки, її причин і проявів (правопорушень, злочинів, різних форм соціальної патології).

Соціологія девіантної поведінки допомагає чітко визначити і реалізувати шляхи подолання девіантної поведінки стосовно середовища — потреб, їх усвідомлення і діяльного задоволення з метою утвердження законності і правопорядку.

1. Мета і завдання вивчення курсу — ознайомити студентів з базовими концептами та практичними основами соціологій девіантної поведінки.

Мета вивчення дисципліни:

- Засвоїти основи формування та прояву девіантної поведінки.
- Забезпечити професійну компетентність у сфері соціології девіантної поведінки.
- Засвоїти основні теоретичні засади девіантної поведінки.
- Ознайомити з історією досліджень у сфері девіантної поведінки.
- Визначити соціальні наслідки економічних рішень, заходів соціального захисту населення, їх прояви у сфері девіантної поведінки.

Завдання вивчення курсу:

- Сформувати вміння, необхідні для організації та планування роботи стосовно осіб з проявами девіантної поведінки.
- Засвоєння практичних навичок діяльності в інститутах держави з питань запобігання девіантної поведінки.
- Розуміння зв'язків між соціальними наслідками економічних рішень та заходами запобігання девіантної поведінки у населення

2. Міждисциплінарні зв'язки. Даний курс тісно пов'язаний майже з усіма попередніми дисциплінами, зокрема з Керівництвом соціальною сферою, Соціальна робота та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СОЦІОЛОГІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Соціологія девіантної поведінки
1	Соціологія девіантної поведінки як наука
2	Аналіз девіантної особистості: історична ретроспектива
3	Девіантна поведінка: структура, процеси подолання девіацій
4	Соціальні суперечності як причини девіантної поведінки
5	Механізми поведінки, що відхиляється від норми
	Змістовий модуль II. Практична девіантологія
6	Еволюція поглядів щодо змісту і принципів впливу на девіантну особистість
7	Види девіантної поведінки
8	Проблема виправлення девіантної поведінки
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“СОЦІОЛОГІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ”

Змістовий модуль I. Соціологія девіантної поведінки

Тема 1. Соціологія девіантної поведінки як наука

Методичні вказівки: визначити об'єкт, предмет, сутність і зміст девіантної поведінки. Розглянути характеристику основних теорій і концепцій девіацій. Дослідити біологічні, психологічні теорії девіацій.

Визначити, які фактори сприяють прояву індивідуальних і соціальних відхилень. Дослідити критерії девіацій. Яким чином відбувається соціальна діагностика девіантної поведінки: конструктивних і деструктивних девіацій?

Мета. Надати базові поняття курсу соціологія девіантної поведінки.

Словникова робота: девіантна поведінка. Девіації. Соціальні відхилення.

Теми рефератів

1. Об'єкт, предмет, сутність і зміст девіантної поведінки.
2. Характеристика основних теорій і концепцій девіацій.
3. Біологічні, психологічні теорії девіацій.
4. Фактори, які сприяють прояву індивідуальних і соціальних відхилень та критерії девіації.
5. Соціальна діагностика девіантної поведінки.

Література: основна [2; 4; 5; 7; 8; 15; 22];
додаткова [2; 4; 6; 7; 9; 12; 30; 33; 41; 42; 44; 53; 54]

Тема 2. Аналіз девіантної особистості: історична ретроспектива

Методичні вказівки: розглянути проблеми аномальної душі та гріховного тіла в античності та середньовіччі. Дослідити негативні якості особистості (Платон, Аристотель).

Проаналізувати термін “протилежність душі” в епоху еллінізму. Аврелій, Августин, П. Абеляр, Т. Аквінський про сутність людини.

Проаналізувати праці мислителів епохи Відродження про джерела гріховної поведінки особистості (М. Кузанський, Е. Роттердамський, Т. Мор, Н. Макіавеллі, М. Монтень).

Дати пояснення, яким чином формується девіантна особистість внаслідок соціальних негараздів (вчення Нового часу: Ф. Бекон, Т. Гоббс). Визначити поняття недоброчесної (девіантної) поведінки за Р. Декартом, девіантна поведінка за Дж. Локком. Проаналізувати праці французьких матеріалістів про природу соціальних відхилень у поведінці людини.

Яким чином здійснюється розробка проблеми девіантності в німецькій класичній філософії. Що таке імператив моральності І. Канта. Розглянути погляди І. Фітхе щодо сутності людини. Пояснити девіантну поведінку як свідоме порушення чужих прав (Г. Гегель).

Дати визначення проблемам девіантної особистості у вченні XX ст. Розглянути психоаналітичну теорію (З. Фрейд, А. Адлер, Е. Еріксон, К. Юнг, Е. Фром). Пояснити соціокультурний напрям (К. Хорні). Дати визначення понять диспозиціональних поглядів Г. Олпорта та біхевіоризму (Б. Скіннера). Розглянути соціально-когнітивний напрям А. Бандури. Розглянути когнітивний напрям Дж. Келлі, А. Маслоу. Розглянути поняття екзистенціалізм.

Мета. Сформувати у студентів знання про основи теорій з проблем девіації.

Словникова робота. Аномальність душі. Протилежність душі. Імператив моральності. Психоаналітична теорія. Соціокультурний напрям. Диспозиціональні погляди. Біхевіоризм. Екзистенціалізм.

Теми рефератів

1. Проблеми аномальної душі та гріховного тіла в античності та середньовіччі.
2. Негативні якості особистості (Платон, Аристотель).
3. Протилежність душі в епоху еллінізму.
4. Аврелій, Августин, П. Абеляр, Т. Аквінський про сутність людини.
5. Праці мислителів епохи Відродження про джерела гріховної поведінки особистості (М. Кузанський, Е. Роттердамський, Т. Мор, Н. Макіавеллі, М. Монтень).
6. Формування девіантної особистості внаслідок соціальних негараздів (вчення Нового часу: Ф. Бекон, Т. Гоббс).
7. Поняття недоброчесної (девіантної) поведінки за Р. Декартом.
8. Девіантна поведінка за Дж. Локком.

9. Праці французьких матеріалістів про природу соціальних відхилень у поведінці людини.
10. Розробка проблеми девіантності в німецькій класичній філософії.
11. Імператив моральності І. Канта.
12. Погляди І. Фітхе щодо сутності людини.
13. Девіантна поведінка як свідоме порушення чужих прав (Г. Гегель).
14. Проблеми девіантної особистості у вченнях ХХ ст.
15. Психоаналітична теорія (З. Фрейд, А. Адлер, Е. Еріксон, К. Юнг, Е. Фром).
16. Соціокультурний напрям (К. Хорні).
17. Поняття диспозиціональних поглядів Г. Олпорта.
18. Біхевіоризм (Б. Скіннера).
19. Соціально-когнітивний напрям А. Бандури.
20. Когнітивний напрям Дж. Келлі, А. Маслоу.
21. Поняття екзистенціалізм.

Література: основна [2; 3; 8; 26; 30];
додаткова [58; 63; 67; 68; 69; 71; 77; 79; 84; 89;
96; 101; 104; 114; 116]

Тема 3. Девіантна поведінка: структура, процеси подолання девіацій

Методичні вказівки: дати визначення поняття соціальної норми.

Розглянути, що таке характеристика соціальної норми: користність, обов'язковість і фактична реалізація в поведінці людей? Назвати види нормативних систем: право, мораль, політичні норми, звичаї, традиції, етичні норми, організаційні та релігійні норми. Визначити соціальну норму та її форми (дозвіл, заборона, припис). Яким чином відбувається позитивне відхилення? Пояснити структуру соціальних відхилень і рівні їх вивчення. Пояснити наслідки соціальних відхилень.

Сформулюйте, яким чином визначаються соціальні аномалії. За яких підстав відбувається виділення девіантної поведінки? За яких умов відбувається маргіналізація суспільства як підстава виникнення девіантної поведінки?

Визначити дефініції “міграція”, “спосіб життя” та “рівень життя” та їх взаємозв’язок з девіантною поведінкою. Що таке здоровий спосіб життя.

Визначити класифікацію девіантної поведінки (Р. Мертон, Т. Шибутані). Дати тлумачення девіантної поведінки в ХХ ст. (Ж. Пінатель, Д. Дуглас). Розглянути варіанти визначення соціальних відхилень.

Мета. Сприяти розвитку компетентності стосовно сутності підходів до девіантної поведінки.

Словникова робота. Соціальної норми. Нормативні системи. Позитивне відхилення. Соціальні відхилення. Соціальні аномалії. Маргіналізація суспільства. Міграція. Спосіб життя. Рівень життя.

Теми рефератів

1. Поняття соціальної норми.
2. Види нормативних систем: право, мораль, політичні норми, звичаї, традиції, етичні норми, організаційні та релігійні норми.
3. Соціальна норма та її форми (дозвіл, заборона, припис).
4. Позитивне відхилення. Структура соціальних відхилень і рівні їх вивчення. Наслідки соціальних відхилень.
5. Соціальні аномалії. Підстави виділення девіантної поведінки.
6. Умови маргіналізації суспільства як підстава виникнення девіантної поведінки.
7. Дефініції “міграція”, “спосіб життя” та “рівень життя” та їх взаємозв’язок з девіантною поведінкою.
8. Здоровий спосіб життя.
9. Класифікація девіантної поведінки (Р. Мертон, Т. Шибутані).
10. Тлумачення девіантної поведінки в ХХ ст. (Ж. Пінатель, Д. Дуглас).
11. Варіанти визначення соціальних відхилень.

Література: основна [3; 13; 14; 22];
додаткова [131; 132; 139; 143; 146; 150; 151;
152; 154; 157; 161; 167]

Тема 4. Соціальні протиріччя як причина девіантної поведінки

Методичні вказівки: розглянути різноманітні підходи вивчення способу життя різноманітних професійних, вікових груп населення — соціальний рівень дослідження девіантної поведінки.

Проаналізувати чинники, що регламентують ставлення до естетичних, моральних норм, звичаїв і цінностей: вік, культура, професіоналізм, національність, регіон проживання. Розглянути проблему плюралізму думок.

Мета. Ознайомити студентів із соціальними протиріччями як причиною девіантної поведінки.

Словникова робота. Естетичні норми. Моральні норми. Звичаї і цінності. Плюралізм думок.

Теми рефератів

1. Різноманітні підходи вивчення способу життя професійних, вікових груп населення — соціальний рівень дослідження девіантної поведінки.
2. Чинники, що регламентують ставлення до естетичних, моральних норм, звичаїв і цінностей: вік, культура, професіоналізм, національність, регіон проживання.
3. Проблема плюралізму думок.

Література: основна [4; 5; 6; 13; 14; 20];
додаткова [1; 3; 4; 5; 11; 12; 14; 16; 20; 21;
24; 25; 26; 34; 38; 49; 65]

Тема 5. Механізми поведінки, що відхиляються від норми

Методичні вказівки: проаналізувати еволюцію поглядів суспільства на проблемну ситуацію. Розглянути обставини, що спричиняють антинормативні рішення. Визначити особливості ситуацій стосовно різних видів соціальної патології. Проаналізувати особливості особистості.

Розглянути диференціацію і взаємозв'язок різних видів девіантної поведінки. Вивчити основні етапи девіантного вчинку: проблема ситуація, ціннісно-нормативне регулювання; прийняття рішення; скоєння вчинку. Розглянути вірогідні реакції на конфліктні ситуації.

Проаналізувати самовиправдання та захист з боку суб'єкта девіантної поведінки.

Мета. Ознайомити студентів з механізмами поведінки, що відхиляється від норми.

Словникова робота. Проблемна ситуація. Антинормативні рішення. Соціальна патологія.

Теми рефератів

1. Еволюція поглядів суспільства на проблемну ситуацію.
2. Обставини, що спричиняють антинормативні рішення.
3. Особливості ситуацій стосовно різних видів соціальної патології.
4. Аналіз особливостей особистості.
5. Диференціація і взаємозв'язок різних видів девіантної поведінки.
6. Основні етапи девіантного вчинку: проблемна ситуація; ціннісно-нормативне регулювання; прийняття рішення; скоєння вчинку.
7. Вірогідні реакції на конфліктні ситуації.
8. Самовиправдання та захист з боку суб'єкта девіантної поведінки.

Література: основна [2; 12; 22; 30];
додаткова [69; 71; 75; 76; 78; 81; 84;
85; 96; 99; 113; 114; 116; 123]

Змістовий модуль II. Практична девіантологія

Тема 6. Еволюція поглядів щодо змісту і принципів впливу на девіантну особистість

Методичні вказівки: визначити шлях від відплати до виправлення особистості (доба античності, середньовіччя). Дослідити покарання як прояв справедливості (античність). Дати оцінку наслідків виправлення за часів Середньовіччя. Вивчити процес відходу від карної поведінки за часів Ренесансу.

Проаналізувати період кінця XVI — середини XIX ст. щодо поглядів Ф. Бекона, Т. Гоббса, Дж. Лока про покарання за девіантну поведінку. Дати аналіз функцій покарання у працях Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, П. Гольбаха. Розглянути покарання девіантної особистості в німецькій класичній філософії. Дослідити погляди на виправлення девіантної особистості в XIX — XX ст. (Ч. Ломброзо, М. Фуко).

Мета. Сприяти створенню уявлень щодо змісту і принципів впливу на девіантну особистість.

Словникова робота. Покарання. Виправлення.

Теми рефератів

1. Шлях від відплати до виправлення особистості (доба античності, середньовіччя).
2. Покарання як прояв справедливості (античність).

3. Оцінка наслідків виправлення за часів Середньовіччя.
4. Процес відходу від карної поведінки за часів Ренесансу.
5. Погляди Ф. Бекона, Т. Гоббса, Дж. Лока про покарання за девіантну поведінку (період кінця XVI — середини XIX ст.).
6. Аналіз функцій покарання у працях Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, П. Гольбаха.
7. Покарання девіантної особистості в німецькій класичній філософії.
8. Погляди на виправлення девіантної особистості в XIX — XX ст. (Ч. Ломброзо, М. Фуко).

Література: основна [9; 12; 21; 22; 25];
 додаткова [8; 9; 12; 18; 22; 28; 30; 31; 32; 33;
 37; 40; 41; 42; 53; 58; 67]

Тема 7. Види девіантної поведінки

Методичні вказівки: розглянути типологію соціальних відхилень. Дослідити внутрішню структуру девіантної поведінки, її елементів (суб'єкт, об'єкт, об'єктивну та суб'єктивну сторони). Пояснити поведінку, яка орієнтована на внутрішнє та зовнішнє середовище. Проаналізувати взаємозв'язок видів девіантної поведінки.

Розглянути поняття “злочинність” та її специфічні риси. Проаналізувати явища пияцтва та алкоголізму, їх причини. Дослідити поняття наркоманії та її причини. Розглянути сутність суїцидальних явищ, їх причин і профілактику. Дослідити відхилення у сфері моралі.

Мета. Надати інформацію про види девіантної поведінки.

Словникова робота. Поведінка, яка орієнтована на внутрішнє та зовнішнє середовище. Злочинність.

Теми рефератів

1. Типологія соціальних відхилень.
2. Внутрішня структура девіантної поведінки, її елементів (суб'єкт, об'єкт, об'єктивну та суб'єктивну сторони).
3. Поведінка, яка орієнтована на внутрішнє та зовнішнє середовище.
4. Аналіз взаємозв'язку видів девіантної поведінки.
5. Поняття “злочинність” та її специфічні риси.
6. Явища пияцтва та алкоголізму, їх причини.
7. Поняття наркоманії та її причини.

8. Сутність суїцидальних явищ, їх причини і профілактика.
9. Відхилення у сфері моралі.

Література: основна [2; 12; 16; 22; 28];
додаткова [2; 4; 8; 12; 19; 28; 31; 39; 44;
53; 58; 62; 67; 160; 175; 167]

Тема 8. Проблема виправлення девіантної поведінки

Методичні вказівки: розглянути інформаційний підхід. Проаналізувати напрями роботи: підвищення рівня свідомого ставлення до норм; демонстрація стабільності норм і неухильності її виконання; підвищення престижу юридичної системи; розповсюдження нормативної інформації довідкового характеру; конкуренція інформаційних впливів.

Визначити поняття соціально-профілактичного підходу. Дослідити обмеження в його застосуванні: час отримання та зміст інформації про об'єкти профілактики; фізичні (технічні), соціальні, психологічні можливості застосування; правові та моральні норми припустимого втручання.

Визначити поняття методу застосування санкцій. Розглянути медико-біологічний підхід, основні випадки його застосування.

Мета. Сприяти створенню уявлень стосовно проблем виправлення девіантної поведінки.

Словникова робота. Нормативна інформація довідкового характеру; конкуренція інформаційних впливів. Соціально-профілактичний підхід. Метод застосування санкцій. Медико-біологічний підхід.

Теми рефератів.

1. Інформаційний підхід у виправленні девіантної поведінки.
2. Напрями роботи у виправленні девіантної поведінки.
3. Визначити поняття соціально-профілактичного підходу. Обмеження в його застосуванні.
4. Поняття методу застосування санкцій.

Література: основна [1; 12; 13; 18; 20; 31];
додаткова [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 11; 12;
17; 19; 20; 23; 24; 25; 26; 28]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Об'єкт соціології девіантної поведінки.
2. Предмет соціології девіантної поведінки.
3. Визначення девіантної поведінки.
4. Поняття соціальної патології.
5. Біологічні концепції девіантної поведінки.
6. Психологічні теорії девіантної поведінки.
7. Соціологічні теорії девіантної поведінки.
8. Поняття аномії.
9. Індивідуальні і соціальні девіації.
10. Критерії девіацій.
11. Соціальні фактори як причина девіацій.
12. Конструктивні девіації.
13. Поняття деструктивної девіації.
14. Погляди Р. Мертона на девіації.
15. Основні цілі профілактики девіантної поведінки.
16. Форми профілактичної роботи щодо девіантної поведінки.
17. Види девіантної поведінки.
18. Алкоголізм та пияцтво як вид девіантної поведінки.
19. Суїцидальна поведінка як прояв девіантної поведінки.
20. Наркоманія та її причини.
21. Відхилення у сфері моралі.
22. Напрями роботи в інформаційному підході до профілактики девіантної поведінки.
23. Соціально-профілактичний підхід до девіантної поведінки.
24. Методи застосування санкцій до девіантної поведінки.
25. Медико-біологічний підхід до девіантної поведінки.
26. Взаємозв'язок видів девіантної поведінки.
27. Маргіналізація суспільства як підстава виникнення девіантної поведінки.
28. "Спосіб життя" та "рівень життя", їх зв'язок з девіантною поведінкою.
29. Міграція і девіантна поведінка.
30. Здоровий спосіб життя.
31. Соціальні протиріччя як причини девіантної поведінки.
32. Поняття соціальної норми.
33. Характеристика соціальних норм.
34. Види нормативних систем.

35. Соціальна норма та її дія.
36. Структура соціальних відхилень і рівні їх вивчення.
37. Наслідки соціальних відхилень.
38. Проблема плюралізму думок і девіантна поведінка.
39. Основні етапи девіантного вчинку.
40. Вірогідні реакції на конфліктні ситуації.
41. Самовиправдання та захист з боку суб'єкта девіантної поведінки.
42. Чинники, що регулюють ставлення до норм, звичаїв та цінностей.
43. Соціальні рівні дослідження девіантної поведінки.
44. Проблемна ситуація.
45. Обставини, що породжують антинормативні рішення.
46. Проблема аномалій душі та гріховного тіла в добу античності та середньовіччя.
47. Негативні якості особистості (Платон, Аристотель).
48. Мислителі Відродження про джерела гріховної поведінки особистості.
49. Девіантна поведінка як наслідок соціальних негараздів: Новий час.
50. Проблема девіантності в німецькій класичній філософії.
51. Класифікація девіантної поведінки у Р. Мертона.
52. Класифікація девіантної поведінки у Т. Шибутані.
53. “Імператив моральності” І. Канта.
54. Соціокультурні теорії девіації (Селлін).
55. Теорія навішування ярликів (Беккер).
56. Поведінка, орієнтована на внутрішнє і зовнішнє середовище.
57. Еволюція поглядів щодо виправлення особистості.
58. Покарання як прояв справедливості.
59. Погляди на виправлення особистості в XIX — XX ст.
60. Злочинність та її специфічні риси.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Аванесов Г. А.* Криминология и социальная профилактика. — М.: Наука, 1980.
2. *Бобнева М. И.* Социальные нормы и регулирование поведения. — М.: Политиздат, 1978.
3. *Гилинский Я. И.* Некоторые проблемы отклоняющегося поведения // Преступность и ее предупреждение. — Л.: Наука, 1971.
4. *Гилинский Я. И.* Социология девиантного поведения как специальная социологическая теория // Социологические исследования. — Л.: Наука, 1991. — № 4.
5. *Гилинский Я., Раска Э.* О системном подходе к отклоняющемуся поведению // Изд. АН ЭССР. Общественные науки. — 1981. — Т. 38; № 1.
6. *Гидденс Э.* Конструирование общества: Очерк теории структурирования // Западная теоретическая социология 60–80-х гг. — М., 1989. — С. 34–42.
7. *Гидденс Е.* Соціологія. — К.: Основи, 1999.
8. *Громов И., Мацкевич А., Семенов В.* Западная теоретическая социология. — СПб., 1996. — 287 с.
9. *Захарченко М. В., Погорілий О. І.* Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). — К., 1993.
10. *Кримский С. Б., Пилипенко В. Е., Салюк Ю. В.* Верификация социальных прогнозов (методологический аспект). — К.: Наукова думка, 1992. — 114 с.
11. *Кудрявцев В. Н.* Исследовательская проблема — социальные отношения // Социологические исследования. — 1983. — № 2.
12. *Кудрявцев В. Н.* Правовое поведение: норма и патология. — М.: Наука, 1982.
13. *Кузнецова Н. Ф.* Проблемы криминологической детерминации. — М.: Политиздат, 1984.
14. *Личность и уважение к закону.* Социологический аспект. — М.: Политиздат, 1979.
15. *Лукашевич М. П., Туленков М. В.* Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. — К.: МАУП, 2004.
16. *Мертон Р.* Социальная структура и аномия // Социология преступности. — М.: Прогрес, 1966.

17. *Молодежь Украины и наркомания* / Отв. ред. В. Е. Пилипенко, Ю. А. Привалов. — К.: Стикос, 1998.
18. *Плакий С. И.* Отклонения от норм социалистического образа жизни в молодежной среде: сущность и пути преодоления. — М.: Молодая гвардия, 1986.
19. *Посконин В. В., Посконина О. В. Т.* Парсонс и Н. Луман: два подхода в правопонимании. — Ижевск, 1998.
20. *Руценко І. П.* Соціологія злочинності: монографія. — Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001.
21. *Смелзер.* Социология: Пер. с англ. — М.: Феникс, 1994.
22. *Социальные отклонения.* Введение в общую теорию / В. Н. Кудрявцев и др. — М.: Наука, 1984.
23. *Социологический справочник* / Под ред. В. И. Воловича. — К.: Политиздат Украины, 1990.
24. *Соціологія:* конспект лекцій для студентів гуманітарних вузів / В. І. Астахова, В. Ю. Васильєв, В. Д. Водник та ін. — К.: НМК ВО, 1992.
25. *Туленков Н. В.* Социология конфликта и девиантного поведения: Конспект лекций по социологии для студ. физкульт. вузов. — К.: УГУ ФВС, 1994.
26. *Хмелько В. Е.* Социальные ориентиры личности. — К.: Наукова думка, 1988.
27. *Щербина В. В.* Средства социальной диагностики. — М., 1993. — 134 с.
28. *Энциклопедический социологический словарь* / Под общ. ред. Г. В. Осипова. — М.: ИСПРИ РАН, 1995.
29. *Яковлев А. М.* Преступность и социальная психология. — М.: Политиздат, 1971.
30. *Яковлев А. М.* Взаимодействие личности и общества в системе социального контроля // Социальная психология личности. — М.: Наука, 1979.
31. *Яковлев А. М.* Социология экономической преступности. — М., 1987.

Додаткова

1. *Аванесов В. С.* Тесты в социологическом исследовании. — М.: Наука, 1982. — 380 с.

2. Александровский Ю. А., Либастов О. С., Спивак Л. И. Психогении в экстремальных условиях. — М.: Медицина, 1991. — 96 с.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование: Пер. с англ. В 2 кн. / Под. ред. К. М. Гуревича, В. И. Лубовского. — М.: Педагогика, 1982. — Кн. 1–2.
4. Ангушев Г. И. Исследования системного характера психической регуляции деятельности: Автореф. дис. ... д-ра психолог. наук. — М., 1977. — 40 с.
5. Андреева Г. М. Методологические проблемы социально психологических исследований // Вопросы психологии. — 1975. — № 2.
6. Антосик С. М. Співвідношення характеристик діяльності в умовах дефіциту часу: Автореф. дис.... канд. псих. наук. — К., 1983. — 16 с.
7. Асеев В. Г. Значимость и временная стратегия поведения // Психологический журнал. — 1981. — Т. 2. — № 6. — С. 28–38.
8. Асмолов А. Г. Деятельность и установка. — М.: МГУ, 1979. — 167 с.
9. Асмолов А. Г. Психология личности: Учебник. — М.: МГУ, 1990. — 367 с.
10. Басин Ф. В. О силе “Я” и психологической защите // Вопросы философии. — 1969. — № 2.
11. Березин В. Б., Мирошников М. П., Рожанец Р. В. Методика много-стороннего исследования личности. — М.: Наука, 1984. — 264 с.
12. Битехина Л. Д. Исследование зависимости поведения в экстремальных ситуациях от некоторых свойств личности. — М.: Техника молодежи, 1966.
13. Богословский В. В. Воля и волевые качества личности // Общая психология. — М., 1973. — 379 с.
14. Бодров В. А., Малкин В. Б., Покровский Б. Л. и др. Психологический отбор летчиков и космонавтов. — М.: Наука, 1984. — 264 с.
15. Божович Л. И. Устойчивость личности // Международный психологический конгресс: Симпозиум 35. — М., 1966. — С. 101–111.
16. Божович Л. И., Славина Л. С. Устойчивость личности, процесс и условия ее формирования // 19 психологический конгресс: Симпозиум 35. — М., 1968. — 134 с.
17. Борышевский М. Й. Влияние позиции подростка на самореализацию поведения // Вопросы психологии. — 1972. — № 5.

18. *Бородкин Ф. М., Коряк Н. М.* Внимание: конфликт!. — Новосибирск: Наука, Сибирское отделение, 1983. — 144 с.
19. *Бочкарева Г. Г.* Психологическая характеристика мотивационной сферы подростков-правонарушителей // Изучение мотивационной сферы детей и подростков. — М., 1972. — С. 78–84.
20. *Бундыч Т. В.* К стандартизации методик исследования лабильности нервной системы // Проблемы психологии индивидуальных различий. — Казань: Издание Казанского университета, 1974. — С. 152–170.
21. *Вайсман А. И., Брейдо М. Д.* Психофизиологический отбор водителей автомобилей // Гигиена труда и профзаболеваний. — 1981. — № 4. — С. 13–16.
22. *Вероятностное прогнозирование в деятельности человека* / Под ред. И. М. Фрейнберга, Г. Е. Журавлева. — М.: Наука, 1977. — 230 с.
23. *Волович В. И.* Человек в экстремальных условиях природной среды. — М.: Мысль, 1980. — 170 с.
24. *Ганюшкин И. Д.* Исследования состояния психической готовности человека к деятельности в экстремальных условиях. Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — Л., 1972. — 19 с.
25. *Гайда В. К., Захаров В. П.* Психологическое тестирование. — Л.: Изд. Ленингр. ин-та, 1982. — 101 с.
26. *Гласс Дж., Стенли Дж.* Статистические методы в педагогике и психологии: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1976. — 494 с.
27. *Гомелайри М. Л.* Ролевой конфликт и вопрос мотивационного значения социальных ожиданий // Социологические исследования. — Тбилиси, 1971. — 49 с.
28. *Гостюшин А. В.* Энциклопедия экстремальных ситуаций. — М.: Техника молодежи, 1966.
29. *Горбов Ф. Д., Матова Н. А., Розенблат Б. Ш.* К характеристике психических состояний человека в усложненных условиях деятельности // Вопросы психологии. — 1971. — № 2.
30. *Гордеева Н. Д., Зинченко В. П.* Функциональная структура действий. — М., 1982. — 208 с.
31. *Гримак Л. П.* Резервы человеческой психики. — М., 1987. — 209 с.
32. *Гришина Н. В.* Если возникает конфликт. Психология в управлении. — Л., 1983. — 261 с.

33. *Гришина Н. В.* К вопросу о предрасположенности к конфликтному поведению (на примере изучения членов трудовых коллективов) // Психология состояния (экспериментальная и прикладная психология; Выпуск 10). — Л., 1981. — С. 73–81.
34. *Гуревич К. М.* Профессиональная пригодность и основные свойства нервной системы. — М., 1970. — 121 с.
35. *Данилов В. А.* Диагностика проявления силы нервной системы в мыслительно-речевой деятельности // Вопросы психологии. — 1973. — № 3. — С. 150–154.
36. *Дашкевич О. В.* Эмоциональная регуляция деятельности в экстремальных условиях: автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — М., 1985. — 36 с.
37. *Донченко Е. Л., Титаренко Т. М.* Личность: конфликт, гармония. — 2-е изд., допол. — К.: Политиздат Украины, 1989. — 175 с.
38. *Дорохов В. Н.* Исследования закономерностей побудительно-исполнительной регуляции деятельности человека. — Л.: Ленингр. госуд. ун-т, 1984. — 137 с.
39. *Драгунова Т. В.* Проблемы конфликта в подростковом возрасте. // Вопросы психологии. — 1972. — № 2.
40. *Дружинин В. Ф.* Мотивация и деятельность в чрезвычайных ситуациях. — М., 1992. — 186 с.
41. *Годфруа.* Что такое психология? — М.: Мир, 1995. — Т. 1. — 415 с.
42. *Годфруа.* Что такое психология? — М.: Мир, 1995. — Т. 2. — 345 с.
43. *Железняк Л. Ф.* Проблема направленности личности в советской психологии // Вопросы психологии. — 1972. — № 5.
44. *Зелевский Г. В.* Фиксированные формы поведения. — Иркутск, 1976. — 192 с.
45. *Зигерт В., Ланг Л.* Руководство без конфликтов: Сокр. пер. с нем. / Научный редактор и автор предисловия А. А. Журавлев. — М.: Экономика, 1990. — 335 с.
46. *Зильберман П. Б.* Эмоциональная устойчивость оператора: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — М., 1970. — 16 с.
47. *Ершов А. А.* Взгляд психолога на проблему активности человека. — М.: Луч, 1991. — 159 с.
48. *Ершов А. А.* Личность и коллектив: межличностные конфликты в коллективе и их разрешение. — Л., 1976. — 38 с.

49. *Иванников В. А.* Преднастройка к действиям и ее связь с вероятностным прогнозированием: автореф. дис. ... канд. психол. наук. — М., 1969. — 16 с.
50. *Имедадзе И. В.* Категории поведения в теории установки. — Тбилиси, 1991. — 240 с.
51. *Казаченко Н. М.* Помехоустойчивость человека в экстремальных условиях деятельности: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — Л., 1977. — 16 с.
52. *Кендалл М., Стюарт А.* Статистические выводы и связи: Пер. с англ. — М.: Наука, 1973. — 899 с.
53. *Китаев-Смык О. А.* Психология стресса. — М.: Наука, 1983. — 386 с.
54. *Кирибаум Э., Еремеева А.* Психические состояния. — Владивосток: Дальневосточный ун-т, 1990. — 144 с.
55. *Климов Е. А.* Индивидуальный стиль деятельности в зависимости от типологических свойств нервной системы. — Л., 1986. — 271 с.
56. *Клир И. О.* Абстрактное понятие системы как методологическое средство // Исследование по общей теории систем. — М., 1969. — 244 с.
57. *Ковалева А. Г.* Психологическое воздействие: теория, методология, практика: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — М., 1991. — 37 с.
58. *Ковалев А. Г.* Психология личности. — 3-е изд. — М.: Просвещение, 1970. — 391 с.
59. *Ковалев В. И.* Мотивы поведения и деятельности. — М.: Наука, 1988. — 192 с.
60. *Ковалев С. В.* Подготовка старшеклассников к семейной жизни: тесты, опросники, ролевые игры: книга для учителя. — М.: Просвещение, 1991. — 143 с.
61. *Ковач Д. Н.* Регулятивная роль психических функций поведения // Вопросы психологии. — 1972. — № 1.
62. *Кондраш О.* Хвилювання: страх перед випробуванням: Пер. зі словацького. — К.: Радянська школа, 1981. — 170 с.
63. *Конопкин О. П.* Психологические механизмы регуляции деятельности. — М.: Наука, 1980. — 256 с.

64. *Конопкин О. П.* Проблема осознания регулирования сенсорной деятельности: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — М., 1977. — 39 с.
65. *Конфлікти в суспільстві: діагностика і профілактика: Матеріали третьої міжнародної науково-практичної конференції / За ред. М. І. Пірен, А. М. Зельницького та ін. 17–20 травня 1995 р.* — Київ-Чернівці.
66. *Короленко Д. П.* Психофизиология человека в экстремальных условиях. — Л.: Медицина, 1978. — 271 с.
67. *Краткий психологический словарь / Под ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского.* — М.: Политиздат, 1988. — 432 с.
68. *Краткий словарь по социологии / Под общ. ред. Д. М. Гришиани, Н. И. Ланина; Сост. Э. М. Коржева, Н. Ф. Наумова.* — М.: Политиздат, 1988. — 479 с.
69. *Кричевский Р. Л., Дубовская Е. М.* Психология малой группы (теоретический и прикладной аспекты). — М.: МГУ, 1989. — 208 с.
70. *Круглова Н. Ф.* Произвольная регуляция как средство повышения надежности деятельности при утомлении: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — М., 1974. — 24 с.
71. *Кузьмин Е. С.* Социально-психологические особенности личности в свете теории отношений // Экспериментальная и прикладная психология. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1977. — Вып. 8. — С. 23–30.
72. *Курлева Э. И.* Психологические пути преодоления отрицательного влияния эмоционального стресса на работоспособность человека. — М., 1985. — 23 с.
73. *Кэмпбел Д.* Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1980. — 391 с.
74. *Кэмпбел Д.* Ранговые корреляции. — М.: Статистика, 1975. — 276 с.
75. *Ладанов И. Д., Галицкий В. П.* Психологические аспекты преодоления конфликтных ситуаций в трудовых коллективах. — М.: АХН при Совете министров СССР, 1984. — 87 с.
76. *Лазарус Р.* Теория стресса и психофизиологические исследования эмоционального стресса. — М., 1970. — 200 с.
77. *Левитов Н. Д.* О психическом состоянии человека. — М.: Просвещение, 1964. — 25 с.

78. *Лесовик А. Л.* Саморегуляция поведения в социально-психологическом тренинге: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — К., 1989. — 15 с.
79. *Леонгард К.* Акцентуированные личности / Пер. с нем. В. М. Блейхера. — 2-е изд. стер. — К.: Высшая школа, 1989. — 276 с.
80. *Леонтьев А. Н.* Деятельность. Сознание. Личность. — М.: Политиздат, 1975. — 304 с.
81. *Леонтьев А. Н.* Потребность и мотивы деятельности // Психология: Учеб. для пединститутов. — М.: Учпедгиз, 1962. — С. 362–383.
82. *Леонтьев А. Н.* Потребность, мотивы и сознание // XVIII Междунар. психол. конгресс: Симпозиум 13. — М.: Наука, 1966. — С. 5–12.
83. *Леонтьев А. Н.* Потребность, мотивы и сознание // XVIII Междунар. психол. конгресс: Тезисы докладов. — М.: Просвещение, 1966. — Т. 2. — С. 25–28.
84. *Леонтьев А. Н.* Проблемы развития психики. — М.: Мысль, 1965. — 372 с.
85. *Лидеман Р. Р.* За гранью психического здоровья. — М.: Знание, 1992. — 192 с.
86. *Луньян Я. А.* Барьеры общения, конфликты, стресс. — Минск: Высшая школа, 1986. — 217 с.
87. *Магомед-Эминов М. Ш.* Мотивация достижения: структура и механизмы: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — К., 1996. — 19 с.
88. *Макаревич О. П.* Проблеми конфлікту у військовому середовищі // Матеріали та тези третьої міжн. наук.-практ. конф. “Конфлікти у суспільстві: діагностика і профілактика” / За ред. М. І. Пірен, А. М. Зельницького та ін. 17–20 травня 1995 р. — Київ-Чернівці. — С. 73–78.
89. *Макаревич О. П.* Стиль індивідуальної поведінки військовослужбовців та шляхи виходу з міжособистісних конфліктів // Психологічні проблеми конфліктів у військових підрозділах. — К.: КВГІ, 1995. — С. 52–57.
90. *Макаревич О. П.* Стиль індивідуальної поведінки військовослужбовців у міжособистісних конфліктах: Дис. канд. психол. наук. — К., 1996. — 192 с.

91. *Макаревич О. П.* Моделювання процесу подолання конфліктів та вірогідні їх наслідки в системі національної безпеки // Етнонаціональний розвиток в Україні та стан української етнічності в діаспорі: сутність, реалії конфліктності, проблеми та прогнози на порозі ХХІ століття: Матеріали п'ятої міжнародної науково-практичної конференції. 22–25 травня 1997 р. — Ч. II. — Київ-Чернівці, 1997. — С. 45–51.
92. *Макаревич О. П.* Складна ситуація та рівні її подолання // Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми безпеки української нації на порозі ХХІ століття” 22–23 жовтня 1998 р. Частина I. — Київ-Чернівці, 1998. — С. 511–522.
93. *Макаренко Н. В.* Теоретические основы профессионального психофизиологического отбора военных специалистов: НИИ проблем военной медицины Украинской военно-медицинской академии. — К., 1996. — 336 с.
94. *Марищук В. Д.* К вопросу об эмоциональной устойчивости курсантов-летчиков и возможности ее совершенствования с применением средств физической подготовки: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — Л., 1964. — 14 с.
95. *Матова М. А.* Психологическая устойчивость человека-оператора с двойственной функцией // Вопросы психологии. — 1972. — № 4.
96. *Мельников В. М., Ямпольский Л. Т.* Введение в экспериментальную психологию личности. — М.: Просвещение, 1985. — 319 с.
97. *Медведев В. И.* Устойчивость физиологических и психофизиологических функций человека при действиях экстремальных факторов. — Л.: Наука, 1982. — 103 с.
98. *Мерлин В. С.* Структура личности: характер, способности, самопознание: учеб. пособие к спецкурсу: Пермский государственный педагогический институт, Уральское отделение общества психологов СССР при АН СССР. — Пермь: ПГПИ, 1990. — 107 с.
99. *Мерлин В. С.* Проблемы экспериментальной психологии личности: Ученые записки Пермского пединститута. — 1970. — Т. 77.
100. *Механизмы* и причины целенаправленного поведения. — М.: Наука, 1972. — 295 с.

101. *Мейли Р.* Структура личности: Экспериментальная психология. — М.: Прогресс, 1975. — 248 с.
102. *Миллер Дж.* Планы и структура поведения. — М.: Прогресс, 1965. — 174 с.
103. *Михеев И. Н.* Амбивалентность личности: морально-психологический аспект. АН СССР, Институт философии. — М.: Наука, 1991. — 125 с.
104. *Наенко Н. И.* Психологическая напряженность. — М.: МГУ, 1976. — 111 с.
105. *Надирашвили Ш. А.* Установка и деятельность. — Тбилиси, 1987. — 361 с.
106. *Наумова Н. Ф.* Социологические и психологические аспекты целенаправленного поведения. — М.: Наука, 1988. — 200 с.
107. *Никитина О. С.* Уверенность в своих силах как фактор достижения успеха в деятельности: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — Л., 1981. — 15 с.
108. *Никифоров Г. С.* Психологические аспекты саморегуляции состояний. — Л.: ЛГУ, 1986. — 171 с.
109. *Никифоров Г. С.* Самоконтроль человека. — Л.: ЛГУ, 1989. — 192 с.
110. *Наракидзе В. Г.* Методы исследования характера личности. — Тбилиси, 1972. — 14 с.
111. *Ольшанникова А. Е.* К психологической диагностике эмоциональности // Проблема общей, возрастной и педагогической психологии. — М., 1978. — С. 71–84.
112. *Опойцев В. И.* Равновесие и устойчивость в моделях комплексного поведения. — М., 1977. — 166 с.
113. *Петровская Л. А.* О понятийной схеме социально-психологического анализа конфликта. Теоретические и методологические проблемы социальной психологии. — М., 1977. — 133 с.
114. *Петровский А. В.* Основы психологии личности // Народное образование. — 1968. — № 8.
115. *Петровский А. В.* Еще раз об устойчивости личности, независимости и конформности // Вопросы психологии. — 1975. — № 2.
116. *Платонов К. К.* Краткий словарь системы психологических понятий: Учеб. пособие. — М.: Высшая школа, 1981. — 175 с.
117. *Психологические механизмы регуляции поведения.* — Горький: ГГУ, 1985. — 96 с.

118. *Психологические* механизмы регуляции социального поведения. — М., 1979. — 207 с.
119. *Психологические* проблемы деятельности в особых условиях / Под общ. ред. Б. Ф. Ломова, Ю. М. Забродина. — М.: Наука, 1985. — 232 с.
120. *Психология* в экстремальных условиях / Под ред. Ю. А. Александровского. — М.: Медицина, 1991. — 96 с.
121. *Психология* и психофизиология активности и саморегуляции поведения и деятельности человека // Сборник научных трудов. — Свердловск, 1989. — 102 с.
122. *Психология* и психофизиология индивидуальных различий в активности и саморегуляции поведения человека. — Свердловск: СГПИ, 1986. — 104 с.
123. *Психологический* словарь / Под ред. В. В. Давыдова, А. В. Запорожца, Б. Ф. Ломова и др. — М.: Педагогика, 1983. — 488 с.
124. *Психология* личности: тексты / Под ред. Гипшенрейтера, А. А. Пузырева. — М.: Изд-во МГУ, 1982. — 288 с.
125. *Психология: Словарь* / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — 2-е изд., испр. и допол. — М.: Политиздат, 1990. — 494 с.
126. *Познание* и регуляция деятельности: исторические, онтогенетические и прикладные проблемы. — Тарту, 1990. — 102 с.
127. *Прангшвили А. С.* Исследования по психофизиологии установки. — Тбилиси, 1967. — 124 с.
128. *Прихожан А. М.* Психологический анализ межличностной тревожности у подростков // Вопросы экспериментальной психологии и ее теории. — М., 1975. — С. 266–274.
129. *Пицловский Т.* Принципы совершенной деятельности. — К., 1993. — 271 с.
130. *Пушкин В. Н.* Психология целеполагания и проблемы интеллектуальной активности // Вопросы психологии. — 1977. — № 5.
131. *Робер М. А., Тильман Ф.* Психология индивида и группы: Пер. с франц. / Предисл. А. В. Толстых. — М.: Прогресс, 1988. — 256 с.
132. *Рубинштейн С. Л.* Основы общей психологии. — М.: Учпедгиз, 1946. — 704 с.

133. *Саморегуляция* и прогнозирование социального поведения личности / Под ред. В. А. Ядова. — Л., 1979. — 216 с.
134. *Самоцлов А. Е.* Особенности постановки задач субъекту как фактор эффективной деятельности: автореф. дис. ... канд. психол. наук. — К., 1983. — 23 с.
135. *Сафин В. Ф.* Оценки и самооценки личности в их зависимости от экспериментально установленного уровня внушаемости // Материалы III Всесоюзного съезда Общества психологов. — М., 1968. — Т. 2.
136. *Серета Г. К.* Память и деятельность: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — М., 1985. — 49 с.
137. *Симонов П. В.* Темперамент, характер, личность. — М.: Наука, 1984. — 84 с.
138. *Сипачев Н. О.* Отражение статических характеристик среды и психической регуляции деятельности: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — М., 1986. — 21 с.
139. *Системный* анализ механизмов поведения. — М.: Наука, 1979. — 360 с.
140. *Сборник* психологических ситуаций и упражнений / Сост. Р. П. Богачев. — Рига, 1975. — Вып. 2. — 48 с.
141. *Скотт Д. Г.* Конфликты: пути их преодоления. — К.: Внешторгиздат, 1991. — 192 с.
142. *Славина С. Л.* Роль мотива и способов поведения при выполнении школьных общественных поручений // Вопросы психологии личности школьника. — М., 1961. — С. 124–131.
143. *Словарь-справочник* по психологической диагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов: Отв. ред. С. Б. Крымский. — К.: Наукова думка, 1989. — 200 с.
144. *Соловьев Э. Я.* Поведение в экстремальных ситуациях. — М.: ИВФ Антал., 1996. — 96 с.
145. *Столпов С. И.* Исследования методики волевой подготовки футболистов: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — М., 1976. — 24 с.
146. *Таранов П. С.* Секреты поведения людей. — Симферополь: Таврия, 1997. — 544 с.
147. *Теория личности* / В. Ф. Сержантов, В. В. Гречаный, А. В. Горбацевич и др.; под ред. В. Ф. Сержантова. — Л.: Издательство ЛГУ, 1982. — 185 с.

148. *Теория установки и актуальные проблемы психологии.* — Тбилиси, 1990. — 303 с.
149. *Теплов Б. М., Небылицин В. Д.* Изучение основных свойств нервной системы и их значение для психологии индивидуальных различий // *Вопросы психологии.* — 1963. — № 5. — С. 38–47.
150. *Теплов Б. М.* Исследование свойств нервной системы как путь к изучению индивидуально-психологических различий // *Психологическая наука в СССР.* — М., 1960. — Т. 2. — С. 3–46.
151. *Теплов Б. М.* Проблемы индивидуальных различий. — М.: Издательство АПН РСФСР, 1961. — 536 с.
152. *Теплов Б. М.* Типологические особенности высшей нервной деятельности человека. — Т. 1. — М., 1955. — 56 с.
153. *Тимченко О. В.* Проблеми психологічної готовності військових фахівців до екстремальних дій в стані емоційного стресу: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — Харків, 1996. — 25 с.
154. *Узнадзе Д. Н.* Психологические проблемы мотивации поведения человека. — М.: Наука, 1969. — 213 с.
155. *У лабіринтах психології особистості: Світ психічних явищ / Автор-упорядник О. В. Тимченко, В. Б. Шапер.* — Харків: Прапор, 1997. — 414 с.
156. *Усманов Э. З.* Мотивационно-эмоциональная регуляция мышления в конфликтных ситуациях // *Вопросы психологии.* — 1986. — № 4. — С. 133–138.
157. *Франч Флемминг.* Пути преобразования. Общие модули процессинга: Пер. с англ. — К.: Ника-Центр, 1997. — 368 с. — (Серия “Новейшая психология”; Вып. 2).
158. *Франселла Ф., Баннистер Д.* Новый метод исследования личности: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1987. — 236 с.
159. *Хараш А. У.* Восприятие человека как воздействие на его поведение // *Психология межличностного познания.* — М., 1981. — 127 с.
160. *Хекхаузен Х.* Мотивация и деятельность / Пер. с нем.; под ред. Б. М. Вельчковского. — М.: Педагогика, 1986. — Т. 1. — 423 с.
161. *Хекхаузен Х.* Мотивация и деятельность / Пер. с нем.; под ред. Б. М. Вельчковского. — М.: Педагогика, 1986. — Т. 2. — 375 с.

162. *Эмоционально-волевая регуляция: тезисы всесоюзной конференции молодых ученых.* — Симферополь. 10–14 мая 1983 / Редкол.: В. В. Давыдов и др. — Симферополь, 1983. — 193 с.
163. *Эмоционально-волевая регуляция: тезисы Второго всесоюзного семинара молодых ученых.* — Симферополь. 19–24 мая 1986 / Симфероп. госуд. ун-т им. М. Ф. Фрунзе. — М., 1986. — 160 с.
164. *Эйдман Е. В.* Волевая регуляция деятельности в условиях предельных физических напряжений: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — М., 1986. — 22 с.
165. *Чудновский В. Э.* К характеристике устойчивости личности // Материалы симпозиума по проблемам личности, состоявшегося 10–12 марта 1970 г. в Москве. — М., 1971.
166. *Чудновский В. Э.* Устойчивость личности и некоторые проблемы ее формирования // Советская педагогика. — 1973. — № 8.
167. *Чудновский В. Э.* Потребность в ориентации поведения на отдаленный результат как фактор устойчивости личности // Проблемы формирования социогенных потребностей: Материалы I Всесоюзной конференции. — Тбилиси, 1974.
168. *Чхартшвили Ш. Н.* Проблема мотивации волевого поведения. — Тбилиси: Мицниереба, 1958. — 203 с.
169. *Шадриков В. Д.* Мотивация деятельности в процессе производственного обучения: психология производственного обучения. — Ярославль: ЯрГУ, 1974. — 144 с.
170. *Шатинрейтер Г. Я.* Воздействие установок в процессе регуляции деятельности субъекта: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — М., 1988. — 17 с.
171. *Шайхтдинов Р. З.* Личность и волевая готовность в спорте. — М.: Физкультура и спорт, 1987. — 112 с.
172. *Шепель В. М.* Руководитель и подчиненные: конфликтные ситуации и их решение. — М., 1972. — 212 с.
173. *Шульгина Б. А.* Опыт психологического изучения школьников в конфликтных ситуациях // Советская педагогика. — 1974. — № 3.
174. *Яковенко А. Ф.* Когда конфликт неизбежен. — М., 1989. — 219 с.

175. *Якобсон П. М.* Психологические проблемы мотивации поведения человека. — М., 1969. — 171 с.
176. *Якобсон П. М.* Воля // *Общая психология.* — М., 1970. — С. 167.
177. *Яценко М. М.* Проблема воздействия сложных ситуаций на процесс формирования нравственного опыта старшеклассников: Дис. канд. психол. наук. — М., 1970. — 171 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни	
“Соціологія девіантної поведінки”	4
Зміст дисципліни “Соціологія девіантної поведінки”.....	5
Питання для самоконтролю.....	13
Список літератури	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Ю. А. Носанчук*
Комп’ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4530

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*